

Kohtuasi C-145/10

Eva-Maria Painer

versus

Standard VerlagsGmbH jt

(eelotsusetaotlus,
mille on esitanud Handelsgericht Wien)

Kohtualluvus tsiviilasjades – Määrus (EÜ) nr 44/2001 – Artikli 6 punkt 1 – Kostjate paljusus – Direktiiv 93/98/EMÜ – Artikkel 6 – Fotode kaitse – Direktiiv 2001/29/EÜ – Artikkel 2 – Reprodutseerimine – Portreefoto näidisenä kasutamine fotoroboti valmistamiseks – Artikli 5 lõike 3 punkt d – Tsiteerimist puudutavad erandid ja piirangud – Artikli 5 lõike 3 punkt e – Avaliku julgeolekuga seotud erandid ja piirangud – Artikli 5 lõige 5

Kohtujurist V. Trstenjaki ettepanek, esitatud 12. aprillil 2011 I - 12537

Euroopa Kohtu otsus (kolmas koda), 1. detsember 2011 I - 12594

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Õigusalane koostöö tsiviilasjades – Kohtualluvus ja kohtuotsuste täitmine tsiviil- ja kaubandusajades – Määrus nr 44/2001 – Valikuline kohtualluvus – Kostjate paljusus – Ühe kaaskostja asukohaliikmesriigi kohtu pädevus – Tingimus – Ühendav seos (Nõukogu määrus nr 44/2001, artikli 6 punkt 1)*

2. *Õigusaktide ühtlustamine – Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused – Direktiiv 93/98 – Kohaldamisala – Portreefoto – Hõlmamine – Tingimused (Nõukogu direktiiv 93/98, artikkel 6)*
3. *Õigusaktide ühtlustamine – Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused – Direktiiv 2001/29 – Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamine infoühiskonnas – Reprodutseerimisõigus – Erandid ja piirangud (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/29, artikli 5 lõike 3 punkt e ja artikkel 5)*
4. *Õigusaktide ühtlustamine – Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused – Direktiiv 2001/29 – Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamine infoühiskonnas – Teose üldsusele kättesaadavaks tegemine – Ulatus (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/29, artikli 5 lõike 3 punkt d)*
5. *Õigusaktide ühtlustamine – Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused – Direktiiv 2001/29 – Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamine infoühiskonnas – Reprodutseerimisõigus – Erandid ja piirangud (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/29, artikli 5 lõike 3 punkt d ja artikkel 5)*
6. *Õigusaktide ühtlustamine – Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused – Direktiiv 2001/29 – Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamine infoühiskonnas – Reprodutseerimisõigus – Erandid ja piirangud (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/29, artikli 5 lõike 3 punktid d ja e ning artikkel 5)*

1. Määruse nr 44/2001 kohtualluvuse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades artikli 6 punkti 1 tuleb tõlgendada nii, et

selle sätte kohaldamist ei takista asjaolu, et mitme kostja vastu autoriõiguste sisu poolest identsete rikkumiste tõttu esitatud hagid põhinevad liikmesriigiti

erinevatel siseriiklikel õiguslikel alustel. Siseriikliku kohtu ülesanne on kõiki toimiku materjale arvesse võttes hinnata, kas nõuete eraldi menetlemise korral on olemas vastuoluliste otsuste oht.

(vt punkt 84, resolutsiooni punkt 1)

2. Direktiivi 93/98 autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtja ühtlustamise kohta artiklit 6 tuleb tõlgendada nii, et sellest sättest tulenevalt võib portreefotol olla autoriõiguste kaitse tingimusel – mida siseriiklik kohus kontrollib igal üksikjuhtumil –, et niisugune foto on autori intellektuaalne looming, milles peegeldub viimase isikupära ja ilmnevad tema vabad ja loomingulised valikud selle foto tegemisel. Seega, kui on tuvastatud, et kõnealusel portreefotol on teose tunnused, siis ei ole tema kaitse nõrgem kui kõigil muudel teostel, sealhulgas fotograafiateostel.

(vt punkt 99, resolutsiooni punkt 2)

3. Direktiivi 2001/29 autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artikli 5 lõike 3 punkti e, võttes arvesse sama direktiivi artikli 5 lõiget 5, tuleb tõlgendada nii, et meedia, näiteks perioodikakirjastus, ei saa omal algatusel kasutada autoriõigusega kaitstud teost, viidates avaliku julgeoleku kaalutlustele. Siiski ei saa välistada, et ta võiks vajalikul hetkel osaleda niisuguse eesmärgi saavutamises, avaldades tagaotsitava isiku foto. Esiteks on vajalik, et see initsiatiiv leiaks aset kontekstis, kus pädevad siseriiklikud asutused on võtnud vastu otsuse või teinud toimingut avaliku julgeoleku tagamiseks, ja teiseks, et see toimuks nimetatud ametiasutustega kokkuleppel ja kooskõlastatult, et vältida viimaste võetud meetmetega vastuollu minemise ohtu, ilma et uurimise eesmärgil foto avaldamiseks oleks julgeolekuasutuste konkreetset aktuaalset ja sõnaselget üleskutset siiski vaja.

(vt punkt 116, resolutsiooni punkt 3)

4. Et tagada direktiivi 2001/29 autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas tõlgendamine niivõrd, kui võrd see on võimalik, lähtudes kohaldatavast rahvusvahelisest õigusest ja täpsemalt Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse

konventsiooni artikli 10 esimese lõige sätetest, tuleb prantsuskeelse väljendi „mis[e] à la disposition du public d'une oeuvre” sama direktiivi artikli 5 lõike 3 punkti d tähenduses all mõista selle teose kättesaadavaks tegemist üldsusele.

teoste reprodutseerimist, mis on üldsusele juba seaduslikult kättesaadavaks tehtud, tagades samas autori õiguse sellele, et tema nimi oleks põhimõtteliselt ära märgitud.

(vt punktid 134 ja 135, 137, resolutsiooni punkt 4)

(vt punktid 126–128)

5. Direktiivi 2001/29 autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artikli 5 lõike 3 punkti d, võttes arvesse sama direktiivi artikli 5 lõiget 5, tuleb tõlgendada nii, et selle sätte kohaldamist ei takista asjaolu, et teost või muud kaitstud objekti tsiteeriv ajaleheartikkel ei ole autoriõigusega kaitstud keeleteos.

6. Direktiivi 2001/29 autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artikli 5 lõike 3 punkti d, võttes arvesse sama direktiivi artikli 5 lõiget 5, tuleb tõlgendada nii, et selle kohaldamisel kehtib kohustus, et tsiteerimisel oleks ära märgitud tsiteeritud teose või muu kaitstud objekti allikas, sealhulgas autori või esitaja nimi. Sellegipoolest, kui sama direktiivi artikli 5 lõike 3 punkti e alusel ei ole seda nime märgitud, siis tuleb nimetatud kohustus lugeda täidetuks, kui ära märgitud on üksnes allikas. Nii on see siis, kui fotod on üldsusele kättesaadavaks tehtud pädevate siseriiklike julgeolekuasutuste poolt kriminaalmenetluse raames, ilma et selle esmakordse seadusliku kasutamise ajal oleks autori nime ära märgitud.

Nimelt soovitakse selle sättega luua õiglane tasakaal teose või muu kaitstud objekti kasutajate õiguse väljendusvabadusele ning autoritele kuuluva reprodutseerimisõiguse vahel. See õiglane tasakaal tagatakse eelkõige sellega, et eelistatakse kasutajate õigust väljendusvabadusele võrreldes autorite huviga takistada nende

(vt punktid 143, 147, 149, resolutsiooni punkt 5)